

Riktlinje för Stockholms stads brandskyddsarbete

Bakgrund

Stockholms stad ska upplevas som en vacker, ren och trygg stad. För att upprätthålla detta måste staden i möjligaste mån förebygga bränder, brott, olyckor, andra oönskade händelser och påfrestningar. Utgångspunkt för arbetet är stadens Trygghets- och säkerhetsprogram.

Brandskyddsarbete i staden

I linje med trygghets- och säkerhetsprogrammet kan stadens brandskyddsarbete ses ur tre olika perspektiv. Det individuella perspektivet som visar hur Stockholms stad arbetar för att skapa trygghet och säkerhet för boende, företagare och besökare, det verksamhetsmässiga perspektivet som tydliggör de krav och förväntningar som Stockholms stads egna verksamheter förväntas leva upp till samt leverantörsperspektivet som visar de krav och förväntningar som ställs på leverantörer till Stockholms stads verksamheter.

Målsättningen med arbetet är att boende, företagare och besökare inom Stockholms stads geografiska område ska erbjudas ett gott och skäligt brandskydd, som en del av en trygg och säker stad.

Syftet med riktlinjen är att:

- Stödja Stockholms stads förvaltningar och bolag i deras systematiska brandskyddsarbete och säkerställa att Stockholms stad lever upp till lagstiftningens krav på ett skäligt brandskydd.
- Tydliggöra intentionen i Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016 utifrån ett brandskyddsperspektiv.
- Säkerställa att Stockholm stads förvaltningar och bolag kan arbeta samordnat, likvärdigt och utifrån uppföljningsbara principer.
- Stödja Stockholms stads förvaltningar och bolag i deras kravställning på att övriga aktörer som verkar inom

Stockholms stads geografiska område ska leva upp till lagstiftningens brandskyddskrav.

- Informera boende, företagare och besökare om hur vi i Stockholms stad arbetar för ett gott och skäligt brandskydd, som en del i arbetet för en trygg och säker stad.

Utgångspunkter

Det systematiska brandskyddsarbetet ska, utöver Trygghets- och säkerhetsprogrammet, utgå från:

Samhällets brandskyddskrav: Samhället ställer via lagstiftning krav på ett väl fungerande brandskydd. Olika regelverk styr t.ex. vid byggnation eller när en verksamhet är i drift och det finns även mer verksamhetsspecifika regler.¹

Krav från försäkringsgivare: Utöver lagkrav avseende brandskydd finns också krav från stadens försäkringsgivare i form av säkerhetsföreskrifter. Dessa finns specificerade i försäkringsvillkoren och går att finna på S:t Erik Försäkrings hemsida.²

Egen Ambition: En verksamhet kan ha en högre ambitionsnivå än miniminivån enligt lagstiftningen. Inträffade incidenter eller bränder kan indikera ett behov som lagstiftaren inte tidigare sett.

Stadsövergripande inriktning

I vårt arbete för en trygg och säker stad har vi följande stadsövergripande inriktningar för brandskyddsarbetet:

Samtliga fastigheter som Stockholms stad, äger, förvaltar eller bedriver verksamhet i ska ha ett gott och skäligt brandskydd samt ett väl fungerande och dokumenterat systematiskt brandskyddsarbete.

Samtliga förtroendevalda och anställda inom Stockholms stad ska, utifrån roll och arbetsuppgifter, ha en tillfredsställande kunskapsnivå om hur bränder kan förebyggas samt om hur de ska agera i händelse av brand.

Byggnader och verksamheter inom Stockholms stads geografiska område som genomgår stadens plan-, bygglovs eller tillståndsprocess ska uppvisa ett brandskydd som minst motsvarar lagstiftningens kravnivå.

Boende, företagare och besökare inom Stockholms stads geografiska område ska erbjudas och även kunna bidra till ett gott och skäligt brandskydd, som en del av en trygg och säker stad. Det ska uppnås genom kontinuerligt och systematiskt brandskyddsarbete, information, rådgivning, utbildning och tillsyn, samt effektiva räddningsinsatser i de fall en brand ändå inträffar.

Inriktningar på verksamhetsnivå

I arbetet med de stadsövergripande inriktningarna är det centralt att förvaltningar och bolag bedriver ett eget systematiskt brandskyddsarbete. För att arbetet ska kunna ske samordnat, likvärdigt och utifrån uppföljningsbara principer har ett antal gemensamma inriktningar på verksamhetsnivå tagits fram.

Kompletterat med enstaka mer beskrivande avsnitt utgör inriktningarna även grunden i dokumentation, rapportering och uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet.

1. Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetens uppdrag och prioriterade åtaganden, antal anställda, personer i verksamheten, besökare etc.

2. Verksamhetsspecifika krav och ambitionsnivå

Verksamhetsspecifika krav utifrån speciallagstiftning, tillståndsplikt, klassning, hantering av brandfarliga eller explosiva varor etc. som påverkar verksamhetens behov av brandskydd. Här redogörs även för om verksamheten har beslutat om en högre ambitionsnivå än lagstiftningen eller om det finns en redan beslutad riktlinje/policy eller motsvarande på verksamhetsnivå som kompletterar Stockholms stads riktlinje.

Det ska finnas dokumenterat huruvida verksamheten eller tillsynsmyndigheten bedömer att verksamheten omfattas av kravet på skriftlig brandskyddsredogörelse eller inte.

Om verksamheten hanterar brandfarliga eller explosiva varor ska det finnas dokumenterat vilka ämnen och mängder, samt om det är tillståndspliktigt eller inte enligt lag (2010:1011) om hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Om verksamheten sedan tidigare har en egen riktlinje/policy eller motsvarande, som kompletterar Stockholms stads riktlinje, ska denna redovisas.

3. Byggnadstekniskt brandskydd

Det byggnadstekniska brandskyddet.

Det ska finnas uppdaterade ritningar där byggnadens brandskydd framgår, t.ex. brandcellsgränser, utrymningsvägar, släckutrustning, brand- och utrymningslarm, brandgasventilation och andra brandtekniska installationer.

Det ska finnas beskrivning av brandtekniska installationer avseende utförande, funktion, drift, underhåll och egenkontroll.

Om det finns en brandskyddsdocumentation upprättad för byggnaden ska den redovisas.

4. Organisatoriskt brandskydd

Brandskydds- och utrymningsorganisation, samt hur ansvarsfördelningen mellan fastighetsägare och verksamhetsutövare är beslutad.

Det ska finnas en dokumenterad brandskyddsorganisation, med brandskyddsansvariga utsedda för verksamheterna.

Det ska finnas en dokumenterad utrymningsplanering och utrymningsorganisation.

Det ska finnas dokumenterat hur ansvarsfördelningen mellan fastighetsägaren och verksamhetsutövaren ser ut avseende ansvar för brandskyddet och det systematiska brandskyddsarbetet.

5. Inventering och analys av brandrisker

Brandrisker i verksamheten/byggnaden och konsekvenser vid en eventuell brand, samt förslag till åtgärder för ett bättre brandskydd.

Det ska finnas en dokumenterad inventering och analys av brandriskerna i verksamheten som beskriver:

- Vilka risker som kan orsaka brand. Anlagd brand ska särskilt beaktas.
- Vilka risker som kan uppstå vid en brand.
- Vilka konsekvenser en brand kan få för verksamheten och de prioriterade åtagandena.
- Förslag till åtgärder för att förbättra brandskyddet.

6. Kunskapsnivå och utbildning/övning

Kunskapsnivå hos anställda i verksamheten, samt vilken typ av utbildning och övning som genomförs och hur ofta.

Samtliga anställda ska, i förhållande till sin roll och sina arbetsuppgifter, ha tillräcklig kunskap om:

- Riktlinjen för brandskydd och det systematiska brandskyddsarbetet.
- Brandriskerna i verksamheten och hur dessa kan minimeras.
- Hur de ska agera i händelse av brand.
- Hur de ska rapportera incidenter eller brister i brandskyddet.

Anställda med uppgifter i brandskydds- och utrymningsorganisationen ska ha den kunskap som uppgifterna kräver.

Personer som vistas mer än temporärt i verksamheten ska ha tillräcklig kunskap om hur de ska agera i händelse av en brand.

Utbildningar och övningar ska genomföras kontinuerligt och i skäligen omfattning.

En fastställd utbildnings- och övningsplan ska finnas dokumenterad.

7. Dokumentation, egenkontroll, incidentrapportering och utredning

Hur dokumentation, egenkontroll och rapportering sker.

Det ska finnas en dokumentation av hur det systematiska brandskyddsarbetet är organiserat. Genomförd egenkontroll och åtgärder som vidtagits eller planerats ska dokumenteras kontinuerligt avseende kontroll, åtgärd och tidplan.

För de verksamheter som omfattas av kravet på brandskyddsredogörelse ska en sådan finnas upprättad.

Den tillsyn som genomförts enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt lag (2010:1011) om hantering av brandfarliga och explosiva varor ska finnas dokumenterad .

Samtliga incidenter, brandtillbud och bränder i Stockholms stads verksamheter och fastigheter ska rapporteras i incidentrapporteringssystemet (RISK)³.

Uppkomna bränder ska utredas med avseende på orsak, förlopp och verksamhetens agerande.

8. Uppföljning

Uppföljningen av arbetet i enlighet med riktlinjen.

Verksamheterna ska kontinuerligt följa upp att arbetet sker i enlighet med riktlinjen och rapportera till förvaltningen eller bolaget.

Förvaltningen eller bolaget ska till S:t Eriks Försäkrings AB rapportera en samlad bild av arbetet i enlighet med riktlinjen.

S:t Eriks Försäkrings AB ska till stadsledningskontoret rapportera en samlad bild av förvaltningarnas och bolagens arbete i enlighet med riktlinjen.

Aktörer, roller och ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för utvecklingen av Stockholms stads trygghets- och säkerhetsarbete.

Stadsledningskontoret ansvarar under kommunstyrelsen för att leda och samordna stadens samlade trygghets- och säkerhetsarbete, inklusive brandskyddsarbetet, i enlighet med Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016.

Förvaltningar och bolag ansvarar för att riktlinjen följs inom respektive verksamhet samt att arbetet följs upp, dvs. att det bedrivs ett systematiskt brandskyddsarbete samt upprätthålls ett skäligt brandskydd. En central brandskyddssamordnare ska utses som samordnar förvaltningens eller bolagets arbete och rapporterar till S:t Erik Försäkring.

S:t Erik Försäkrings AB ansvarar för att sammanställa förvaltningar och bolags uppföljning av att riktlinjen följs.

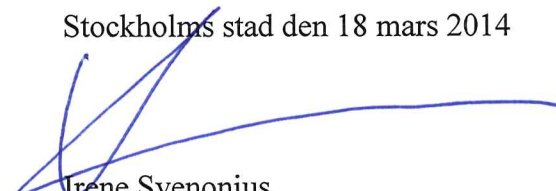
Stadsbyggnadskontoret ansvarar för att säkerställa att det i samhällsbyggnadsprocessen tas hänsyn till brandskyddskraven i plan- och bygglagstiftningen.

Förvaltningar som hanterar tillståndsprocesser ansvarar för att säkerställa att berörda verksamheter kan uppvisa ett skäligt brandskydd.

Storstockholms brandförsv ansvarar för att ta emot upprättade brandskyddsredogörelser samt utöva tillsyn på det systematiska brandskyddsarbetet. I enlighet med lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt fastställd förbundsordning ansvarar Storstockholms brandförsv även för information och rådgivning om brandskydd samt för utförandet av räddningsinsatser och utredningar vid bränder och andra olyckor inom Stockholms stads geografiska område.

Riktlinjen för brandskyddsarbetet ska granskas och revideras varje år för att se om betydande förändringar inträffat och för att säkerställa att riktlinjen fortfarande är relevant. Ansvarig för detta är stadens säkerhetschef.

Stockholms stad den 18 mars 2014

Irene Svenonius
Stadsdirektör

Bilaga 1: Samhällets brandskyddskrav

Samhället ställer via lagstiftning krav på ett väl fungerande brandskydd. Olika regelverk styr t.ex. vid byggnation eller när en verksamhet är i drift och det finns även mer verksamhetsspecifika regler.

Brandskyddskrav vid ny- och ombyggnation eller ändring av verksamhet

Vid ny- och ombyggnation eller ändring av verksamhet ställs det specifika krav på det byggnadstekniska brandskyddet beroende på typ av byggnad och planerad verksamhet, vilket tydliggörs i bl.a. plan- och bygglag (2010:900), Boverkets byggregler – föreskrifter och allmänna råd, BBR (BFS 2011:6) och därtill kopplade specialregelverk. Ansvaret att regelverken följs ligger hos byggherren, vilket även utgör en kontrollpunkt i stadens samhällsbyggnadsprocess. För ett gott brandskydd är det viktigt att det byggnadstekniska brandskyddet dokumenteras i en brandskyddsdocumentation och upprätthålls under en byggnads hela livslängd samt att det kompletteras med ett väl fungerande organisatoriskt brandskydd.

Brandskyddskrav för verksamheter i drift

För verksamheter som är i drift ställs det krav på ett skäligt brandskydd. För att uppnå detta krävs ett systematiskt brandskyddsarbete, vilket tydliggörs i lag (2003:778) och förordning (2003:789) om skydd mot olyckor, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB)⁴ föreskrifter och allmänna råd^{5 6 7} samt vissa verksamhetsspecifika regelverk.

Enligt regelverken har fastighetsägaren och den som bedriver verksamhet där ett gemensamt ansvar att upprätthålla ett skäligt brandskydd. Det inkluderar att säkerställa att det finns utrustning för livräddning vid brand samt att vidta åtgärder för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand. För att säkerställa att detta fungerar kontinuerligt under en byggnads eller verksamhets livslängd ställs det krav på att det bedrivs ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA), vilket inkluderar både byggnadstekniskt och organisatoriskt brandskydd. För att det ska

⁴ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, ersatte bl.a. Statens räddningsverk (SRV) 1 januari 2009

⁵ SRV:s allmänna råd och kommentarer om systematiskt brandskyddsarbete (SRVFS 2004:3)

⁶ SRV:s föreskrifter om skriftlig redogörelse för brandskyddet (SRVFS 2003:10)

⁷ SRV:s allmänna råd och kommentarer om skriftlig redogörelse för brandskyddet (SRVFS 2004:4)

kunna ske framgångsrikt är det viktigt att det finns tillräcklig kunskap samt en god samverkan mellan fastighetsägare och verksamhetsutövare.

För byggnader eller anläggningar där konsekvenserna av en brand kan bli särskilt stora ska det även upprättas en skriftlig brandskyddsredogörelse som ska skickas in till tillsynsmyndigheten, Storstockholms brandförsvaret. Detta inkluderar bl.a. vissa verksamheter inom vård, skola och omsorg samt vissa hotell, samlingslokaler, industrier och byggnader med kulturhistoriska värden eller byggnader som är komplexa ur brandskyddssynpunkt. Mer exakta kriterier för vilka verksamheter som omfattas av kravet på brandskyddsredogörelse samt vad redogörelsen skall innehålla tydliggörs i MSB:s föreskrifter och allmänna råd.